

Adroddiad Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi

Dyddiad y cyfarfod:	9fed o Dachwedd 2023
Aelod Cabinet:	Y Cyng Nia Jeffreys
Swyddog(ion) Cyswllt:	Llŷr B Jones, Pennaeth Cynorthwyol Economi a Chymuned Bryn Prichard-Jones, Rheolwr Gwsanaeth Morwrol
Adran / Gwasanaeth:	Gwasanaeth Morwrol, Adran Economi a Chymuned

1. TEITL YR EITEM

Rheolaeth Traethau Gwynedd

2. PAM FOD ANGEN CRAFFU

- Mae'r mater wedi ei gynnwys ar gofrestr risg yr Adran Economi a Chymuned. Y prif risg ydi diogelwch pobl yn y môr lle gall fod peryglon i fywyd, ynghyd â pheryglon o strwythurau a gwrthrychau ar y traeth.
- Gellid craffu ar y trefniadau ar gyfer rheolaeth traethau, rheolaeth benodol lle mae risg uwch o ran diogelwch.

3. CEFNDIR

3.1 Nid yw rheoli traethau ynddo'i hun yn swyddogaeth statudol i awdurdodau lleol yng Nghymru.

3.2 Fe amlygwyd ansicrwydd am gyfrifoldebau cyfreithiol rheoli traethau mewn adroddiad i'r Asiantaeth Gwilywr y Glannau (Maritime and Coastguard Agency) yn 2019 "Adolygiad o'r cyfrifoldebau ar gyfer diogelwch traethau" sydd ar gael

<https://www.gov.uk/government/publications/review-of-the-legal-responsibility-for-beach-safety>. Nodir yn yr adroddiad fod y fframwaith gyfreithiol ar gyfer diogelwch ar y blaendraeth yn aneglur gyda amryw dylestwyddau nad ydynt yn cyd-fynd. Nodir hefyd y posibilrwydd fod *lacuna* cyfreithiol o ran cyfrifoldebau yn y maes, gan adael i sefydliadau neu awdurdodau lleol gyda thir yn ffinio gyda'r blaendraeth weithredu i raddau helaeth ar gyfrifoldeb moesol neu gymdeithasol yn hytrach na gofyniad cyfreithiol.

3.3 Serch hynny, mae trefniadau rheoli traethau Cyngor Gwynedd yn cael eu darparu gan y Gwasanaeth Morwrol, Adran Economi a Chymuned. Gall drefniadau a chyfrifoldebau rheoli traethau amrywio o leoliad yn ddibynol ar nodweddion a ffactorau penodol y lleoliad. Mae hefyd ystod o gyfrifoldebau eraill ynghlwm i faterion perchnogaeth a rheolaeth tir sy'n golygu fod gan y Cyngor gyfrifoldeb tuag at rai sydd yn defnyddio tir a chyfleusterau cyhoeddus. Mae'r prif gyfrifoldebau hyn yn cynnwys:

- a) Traethau sydd ym mherchnogaeth Cyngor Gwynedd: mae gan y Cyngor gyfrifoldebau am diroedd neu safleoedd yn ei berchnogaeth neu reolaeth. Drwy fod yn berchen tir neu draeth ar gyfer defnydd cyhoeddus, mae gan y Cyngor rwymedigaeth i sicrhau fod iechyd a diogelwch defnyddwyr y traeth yn cael ei ystyried a'i reoli'n effeithiol, gan asesu a rheoli risgiau yn ddiogel cyn belled ag sy'n ymarferol bosibl.

- b) Prydles Arfordirol gyda Stad y Goron: Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol am reoli rhan helaeth o flaen draethau'r sir sydd yn destun prydlesi gyda Stad y Goron. Mae nifer o'r prydlesi wedi dod i ddiwedd eu cyfnod, ond yn parhau ar drefniant 'cario drosodd'.
- c) Is-ddeddfau Traeth - Mae is-ddeddfau yn galluogi awdurdodau lleol i ymateb i bryderon neu broblemau ar draethau penodol. Mae'n ofynnol bod is-ddeddfau yn cael eu cadarnhau gan Ysgrifennydd Gwladol, ac mae'r prif is-ddeddfau yng Ngwynedd yn cynnwys:
- Is-ddeddfau Traethau baratowyd gan Gyngor Dosbarth Dwyfor dyddiedig 8fed Ionawr 1990
 - Is-ddeddfau Traeth baratowyd gan Gyngor Dosbarth Meirionnydd dyddiedig 1af o Fai 1986
 - Is-ddeddfau Promenâd (Abermaw a Thywyn) wnaed gan Gyngor Dosbarth Meirionnydd dyddiedig 1af o Fai 1986
 - Is-ddeddfau Cychod Pleser Glan y Môr baatowyd gan Gyngor Dosbarth Dwyfor dyddiedig 28ain o Dachwedd 1978 (yn cynnwys traethau Morfa Bychan, Criccieth, Abererch, Pwllheli, Llanbedrog, Abersoch, Aberdaron, Porth Oer, Porth Dinllaen, Nefyn, Trefor ac Aberdesach.
 - Is-ddeddfau Harbwr Pwllheli baratowyd gan Gyngor Dosbarth Dwyfor dyddiedig 2il Ionawr 1980
 - Is-ddeddfau Harbyrau Aberdyfi ac Abermaw baratowyd gan Gyngor Dosbarth Meirionnydd dyddiedig Tachwedd 1986

Mae Cyngor Gwynedd yn gyfrifol am weithredu a rheoli'r Is-ddeddfau uchod.

- ch) Cyfarwyddyd Dŵr Ymdrochi - Mae'n ofynnol fod gwybodaeth fanwl am ansawdd a phroffil dŵr ymdrochi ar gael i'r cyhoedd ym mhob safle dŵr ymdrochi dynodedig. Mae'n rhaid i bob awdurdod lleol sy'n rheoli dyfroedd ymdrochi arddangos y dosbarthiad dyfroedd ymdrochi a roddir iddo gan Gyfoeth Naturiol Cymru. Mewn rhai safleoedd hefyd mae'n ofynnol fod y Cyngor yn darparu gwybodaeth i rybuddio defnyddwyr os yw ansawdd dŵr ymdrochi gwael yn cael ei broffwydo.
- d) Gorchmyn Gwarchod Mannau Cyhoeddus (Rheoli Cŵn) – Mae'r Gorchmyn Gwarchod Mannau Cyhoeddus 2021 yn ymwneud â:
- Pheidio â chlirio neu godi baw ci (Gorchmyn baeddu tir gan gŵn)
 - Gadael i gi fynd ar dir lle mae cŵn wedi eu gwahardd (Gorchmyn gwahardd cŵn)
 - Peidio rhoi, a chadw ci ar dennyn pan ofynnir i'r person wneud hynny gan swyddog awdurdodedig (Gorchmyn Cŵn ar Dennyn drwy Gyfarwyddyd).

Mae prif swyddogion y Gwasanaeth Morwrol wedi eu hawdurdodi i gyflwyno dirwyon cosb i droseddwyr.

4. TREFNIADAU RHEOLI TRAETHAU YNG NGWYNEDD

- 4.1 Arfordir Gwynedd yw'r hiraf ymysg awdurdodau lleol yng Nghymru, ac yn cynnwys nifer ac amrywiaeth o draethau. Mae'r arfordir yn amgylchedd deinamig sydd yn denu nifer sylweddol o ddefnyddwyr ac ymwelwyr bob blwyddyn.
- 4.2 Gellir crynhoi trefniadau rheoli traethau presennol mewn tair brif agwedd sy'n cyd-blethu, a caiff rhain eu hystyried yn eu tro:
- A. Asesiadau Risg a mesurau lliniaru risgiau
 - B. Cofrestru a rheoli gweithgareddau
 - C. Hyrwyddo diogelwch traethau a gwybodaeth

A : Asesiadau Risg a mesurau lliniaru risgiau

- 4.3 Mae'r Gwasanaeth Morwrol yn paratoi Asesiad Risg penodol ar gyfer pob traeth sydd o dan ei reolaeth neu berchnogaeth. Mae'r Asesiadau Risg yn ymgorffori gwybodaeth am brif nodweddion y traethau, gwybodaeth am beryglon, math o risgiau cysylltiedig, ynghyd â mesurau perthnasol ac ymarferol ar gyfer lliniaru'r risgiau.
- 4.4 Wrth geisio adnabod ac ystyried trefniadau ar gyfer wahanol fathau o draethau, ceir nifer o ystyriaethau sydd yn dylanwadu ar wahanol agweddau o gyfrifoldeb, lefel risgiau a dwysedd mesurau rheolaeth ar gyfer lleoliadau penodol. Mae enghreifftiau o ffactorau sydd yn amrywio o leoliad i leoliad yn cynnwys cyfrifoldebau'r Cyngor Gwynedd am y safle (perchnogaeth / rheolaeth tir), nifer o ddefnyddwyr sy'n ymweld â'r traeth; ystod o wahanol ddefnyddwyr a gweithgareddau ar y traeth; a nodweddion mynediad a chyfleusterau lansio.
- 4.5 Mae trefniadau gweithredol ar gyfer rheoli traethau yn seiliedig ar fesurau lliniaru risg sydd wedi eu hadnabod o fewn yr Asesiadau Risg. Bydd y Gwasanaeth Morwrol yn penodi oddeutu 40 o wardeiniaid traeth tymhorol i gynorthwyo gyda'r gwaith o weithredu mesurau diogelwch a threfniadau rheoli traethau. Mae dyletswyddau wardeiniaid a'r ystod o fesurau diogelwch yn eang iawn, ac yn cynnwys:
- Darparu cyngor a gwybodaeth i ddefnyddwyr traeth am risgiau lleol a'u hysbysu am wybodaeth tywydd a llanw.
 - Darpariaeth taflenni, arwyddion diogelwch a hysbysfyrddau (mae arwyddion diogelwch ar ein traethau wedi eu paratoi ar y cyd gyda'r RNLI)
 - Lleoli bwiau traeth ar draethau gydag ardaloedd lansio penodol ac ardaloedd gwaharddedig neu ardaloedd ble mae cyfyngiad cyflymder i fadau pŵer.
 - Darparu gwasanaeth cymorth cyntaf ar gyfer man anafiadau a galw am gymorth gan y gwasanaethau brys yn unol â'r gofyn.
 - Goruchwylio symudiadau cerbydau a rheoli mynediad cerbydol i draethau drwy gloi rhwystrau (os yn berthnasol i'r lleoliad).
 - Cynnal patrols rheolaidd er mwyn goruchwylio gweithgareddau ar y traeth.
 - Goruchwylio gweithgareddau dŵr a gorfodi rheolau mordwyo drwy batrolio prif draethau gyda chwch patrol neu fadau dŵr personol y Gwasanaeth.
 - Sicrhau fod gweithgareddau ar y traeth yn cydymffurfio gyda is-ddeddfau, neu reoliadau eraill (yn cynnwys parth gwahardd cŵn)

- Cynnal ac archwilio offer diogelwch ar y traeth (yn cynnwys nofдорchau a ffonau argyfwng)
- Clirio mynedfeydd ac llithrfeydd er sicrhau mynediad hygyrch i ddefnyddwyr
- Ymgymryd ag unrhyw waith cynnal a chadw fel bydd angen

4.6 Bydd wardeiniaid traeth hefyd yn cynorthwyo gyda threfniadau'r Gwasanaeth ar gyfer cofrestru gweithgareddau ar y traethau.

B: Cofrestru a rheoli gweithgareddau

4.7 Rhaid cofrestru pob cwch bŵer neu bad dŵr personol (jet-ski) gyda Chyngor Gwynedd cyn defnyddio neu'n croesi rhan o'r arfordir sy'n eiddo, neu o dan reolaeth Cyngor Gwynedd. Cyn cofrestru neu adnewyddu hawlen, rhaid i ymgeiswyr ddarllen ac arwyddo derbyn 'Rheolau llestr / bad pŵer ym mhorthladdoedd ac ar arfordir Gwynedd'; a chadarnhau fod y llestr wedi ei yswirio hyd at £3 miliwn trydydd parti. Mae ffi ddyddiol ar gyfer lansio o draethau neu lithrfeydd cyhoeddus Gwynedd. Fel dewis arall mae modd prynu hawlen lansio flynyddol (sy'n cynnwys ffi cofrestru) sydd yn caniatáu lansio heb dalu'r ffi lansio ddyddiol.

4.8 Mae copi o Reolau llestr / bad pŵer Gwynedd wedi ei gynnwys fel Atodiad 1.

4.9 Hefyd, mae'r Gwasanaeth wedi sefydlu trefniadau ar gyfer rheoli gweithgareddau ar yr arfordir gan gynnwys

- Ceisiadau am gynnal digwyddiadau - Gofynnir i drefnwyr digwyddiadau sydd yn dymuno defnyddio traeth (neu ran o'r arfordir) i gysylltu gyda'r Gwasanaeth Morwrol er mwyn ystyried ceisiadau am ddigwyddiadau. Bydd yn ofynnol i'r Gwasanaeth ystyried trefniadau diogelwch ac amwynderau a defnyddwr eraill cyn gellir rhyddhau trwydded defnydd tir. Ar gyfer digwyddiadau ble mae disgwyl mwy na 500 o bob i fynychu, bydd y Gwasanaeth yn annog yn gryf i'r trefnwyr gofrestru'r digwyddiad gyda Grŵp Iechyd a Diogelwch Gwynedd (SAG).
- Ceisiadau gan gwmnïau teledu i ffilmio ar draethau - gofynnir i gwmnïau cyflwyno ceisiadau o'r fath i'r Gwasanaeth Morwrol. Yn aml, bydd ceisiadau o'r fath yn cynnig cyfloed i godi proffil yr ardal ond bydd hefyd angen ystyried trefniadau diogelwch ac amwynder trigolion a defnyddwyr eraill.
- Trefniadau Glanhau Traethau – fel rhan o'u dyletswyddau mae Swyddogion Traeth, gan gynnwys Wardeiniaid Tymhorol, yn casglu sbwriel yn ddyddiol oddi ar draethau dynodedig yn ystod prif dymor yr haf. Mae'r Gwasanaeth yn cynnal adolygiad blynyddol gyda'r Adran Fwrdeistrefol ac yn cytuno ar drefniadau a chost gwasanaeth gwagio biniau sbwriel a biniau ailgylch a ddarperir ar gyfer y tymor ymdrochi. Mae'r cyfnod gwagio biniau yn cychwyn ar y 1^{af} o Ebrill hyd at y 30^{ain} o Fedi. Nid yw traethau yn derbyn gwasanaeth glanhau yn ystod misoedd y gaeaf. Mae prif swyddogion y gwasanaeth wedi eu hawdurdodi i gyflwyno dirwyon cosb i unigolion sydd yn methu a gwaredu a'u sbwriel neu sydd yn tipio'n anghyfreithlon.
- Ymateb i achosion o lygredd - mae'r gwasanaeth gyda threfniadau mewn llaw ar gyfer ymateb i lygredd. Mae'r gwasanaeth gyda darpariaeth briodol er ymateb i achosion olew palmwydd a chynhwysyddion amheus, ac mae prif swyddogion y gwasanaeth wedi derbyn hyfforddiant priodol i ymdrin ag achosion o'r fath. Mae nifer achosion yn codi ble mae'r cyhoedd yn adrodd fod anifail wedi marw neu ar yr arfordir. Mae'r gwasanaeth yn anelu i waredu'r corff oddi fewn cyfnod rhesymol os

yw yn bosibl cael mynediad at yr anifail. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn cydweithio gyda mudiadau arbenigol i ymdrin ag unrhyw anifail byw sydd wedi'i ddarganfod wedi'i anafu ar draeth.

- Consesiynau Masnachol – mae'r Gwasanaeth Morwrol yn hysbysebu a gwahodd cynigion masnachol am gonsesiynau masnachol neu yn ystyried ceisiadau unigol drwy ymgynghori ar geisiadau unigol gyda'r Aelod Lleol a'r Cyngor Cymuned/Tref leol. Mae consesiwn yn cynnwys llecynnau tir ar nifer draethau. Ble yn briodol, bydd y tendr am y consesiwn yn cael eu hysbysebu pob 5 mlynedd.
- Tywydd Garw – mae'r Gwasanaeth yn ymateb yn unol â'r gofyn mewn achosion ble mae'r rhagolygon tywydd yn eithafol. Mae trefniadau mewn lle i gau a chodi rhwystrau llanw uchel mewn sawl traeth ar hyd yr arfordir ac mae trefniadau mewn lle i atal mynediad cyhoeddus i draethau pe byddai pryder am ddiogelwch defnyddwyr.
- Meinciau Coffaol – mae'r gwasanaeth yn derbyn nifer fawr o geisiadau yn flynyddol ar gyfer lleoli meinciau coffaol ar draethau. Mae nifer o gytundebau eisoes ar waith i leoli a chynnal meinciau coffaol.
- Gwirfoddolwyr - mae'r gwasanaeth yn gweithio yn agos gyda gwirfoddolwyr ar draws y sir i gynnal ymgyrchoedd glanhau traethau. Mae'r Cyngor yn rhoi benthyg offer casglu sbwriel ac yn gwaredu'r holl ddeunydd a gesglir gan wirfoddolwyr.
- Cydweithio gyda chwmnïau / mudiadau allanol - Mae'r gwasanaeth yn cydweithio gyda pherchnogion traeth i liniaru risgiau. Mae'r Gwasanaeth yn lleoli bwiau parthau cyflymder ac ardaloedd lansio ar y safleoedd a chodir ffi am y ddarpariaeth yma.

C : Ymgyrch Diogelwch Traethau Gwynedd

- 4.10 Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r Cyngor hefyd wedi datblygu ymgyrch penodol er mwyn codi ymwybyddiaeth o beryglon yr arfordir ac hybu ymddygiad diogel a chyfrol.
- 4.11 Mae'r ymgyrch yn seiliedig ar godi ymwybyddiaeth o beryglon yr arfordir, ac cynnwys prif negeseuon allai leihau nifer helaeth o ddamwainiau ar arfordir Gwynedd.

PRIF NEGESEUON

- ***Paratowch a byddwch gyda chynllun - edrychwch ar ragolygon tywydd, amseroedd llanw a darllenwch arwyddion a rhybuddion lleol***
- ***Cadwch lygaid gofalus ar eich teulu - ar y traeth ac yn y dwr***
- ***Peidiwch â gadael i aelod o'ch teulu nofio neu ymdrochi ar ben eu hunain***
- ***Peidiwch â defnyddio offer enchwythu heb fod cortyn diogelwch wedi ei angori i'r lan. Gwisgwch siaced arnofio os na ydych yn nofiwr cryf***
- ***Peidiwch â nofio neu fentro i'r môr ble mae baner goch neu unrhyw arwydd arall yn cynghori yn erbyn nofio yn cael ei arddangos. Cymerwch sylw bob amser o arwyddion a rhybuddion lleol***
- ***Mewn argyfwng ffoniwch 999 a gofyn am Wylwyr y Glannau***

- 4.12 Mae'r Ymgyrch Diogelwch Traethau Gwynedd yn cynnwys 4 pecyn gwaith sef
- i) Cyfathrebu a chodi ymwybyddiaeth gyffredinol (yn cynnwys cyfryngau cymdeithasol, datganiadau i'r wasg, fideos wardeiniaid traeth ar waith)

- ii) Cyfathrebu negeseuon diogelwch ar safleoedd / traethau penodol (yn cynnwys taflenni gwybodaeth traeth)
- iii) Negeseuon / marchnata twristiaeth gan weithio gyda'r Uned Dwristiaeth a rhannu negeseuon mwyniant diogel yr arfordir drwy blatfform Eryri Mynyddoedd ac Môr)
- iv) Darparu gwybodaeth a chodi ymwybyddiaeth o fewn y gymuned fusnes (yn cynnwys rhannu gwybodaeth gan ddefnyddio rhwydweithiau a chysylltiadau gyda busnesau lleol.

4.13 Fel rhan o'r ffrwd gwaith cyfathrebu a chodi ymwybyddiaeth, mae'r Gwasanaeth Morwrol wedi cydweithio gyda'r Uned Gyfathrebu Gorfforaethol ar gynllun i greu cymeriadau arfordirol yn cynnwys dolffin, seren fôr ac octopws. Mae gwisgoedd pwrpasol ar gyfer y cymeriadau hyn, ac mae staff y Gwasanaeth yn ymweld ag ysgolion lleol, ac yn trefnu presenoldeb ar y traethau er mwyn hyrwyddo diogelwch traethau ymysg plant a theuluoedd.

5. CYLLIDBAU RHEOLI TRAETHAU

5.1 Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae newidiadau sylweddol wedi bod yng nghyllidebau Rheoli Traethau'r Gwasanaeth Morwrol. Mae hyn yn adlewyrchu pwysau aruthrol ar gyllidebau'r Cyngor, ac ymateb y Gwasanaeth i adnabod a gweithredu arbedion effeithiolrwydd.

5.2 Mae Tabl 1 isod yn dangos crynodeb o gyllidebau rheoli traethau ar gyfer y cyfnod 2016/7 i 2023/24.

Tabl 1: Crynodeb o Gyllidebau Rheoli Traethau, Gwasaneth Morwrol

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Gweithwyr	£149,020	£148,140	£157,920	£164,540	£170,250	£175,030	£245,420	£349,760
Eiddo	£40,660	£36,770	£39,400	£40,520	£41,200	£41,770	£43,200	£46,910
Cludiant	£24,350	£17,800	£17,160	£18,160	£18,580	£18,330	£20,740	£23,460
Cyflenwadau	£12,010	£22,820	£34,290	£35,220	£29,460	£29,870	£113,290	£77,480
Ad-daliaD Mewnol	£112,260	£112,920	£109,640	£112,630	£115,010	£116,500	£120,560	£129,620
Cyfanswm Gwariant	£338,300	£338,450	£358,410	£371,070	£374,500	£381,500	£543,210	£627,230
Incwm	£200,380	-£210,160	-£216,800	-£280,960	-£325,930	-£326,030	-£470,660	-£580,020
Cyfanswm Net	£137,920	£128,290	£141,610	£90,110	£48,570	£55,470	£72,550	£47,210

5.3 Mae'r prif newidiadau yn ystod y cyfnod yn cynnwys:

- Mae cyllideb net (sef cost i'r Cyngor) wedi lleihau o £137,920 yn 2016/17 i £47.210 yn 2023/24
- Mae targed incwm y Gwasanaeth wedi cynyddu o £200,380 yn 2016/7 i £580,020 yn ystod 2023/24. Mae hyn wedi golygu cynyddu ffioedd yn cynnwys ffioedd cofrestru, ffioedd lansio a ffioedd mynediad/parcio traethau megis Morfa Bychan ac Abersoch; ac yn cynnwys consesiynau traeth (megis gwerthu hufen ia),
- Mae cyllideb ar gyfer costau gweithwyr wedi cynyddu ar gyfer 2022/23 a 2023/24 yn sgil cynnydd mewn prysurdeb ar yr arfordir. Mae hyn wedi golygu cynyddu nifer o staff traethau a wardeiniaid ac ymestyn cyfnod cyflogaeth staff tymhorol.

- 5.4 Er gwaethaf y cynnydd incwm a gynhyrchir gan y Gwasanaeth, mae'n bwysig nodi fod yr incwm yma wedi ei ymrwymo i gyfarch y gyllideb a strategaeth ariannol y Cyngor; yn hytrach na adnoddau sydd ar gael i'r Gwasanaeth.
- 5.5 Ystyrir fod cyllidebau rheoli traethau yn eithriadol dynn, ac yn ddibynnol ar gwrdd targed incwm heriol. Search hynny, mae'r Gwasanaeth wedi ceisio adnabod cyfloedd i gynyddu incwm a thrwy hynny gyfrannu at leihau gwariant net tra'n gwarchod darpariaethau a gwasanaethau ar y tir.

6. DATA RHEOLAETHOL A RHEOLI PERFFORMIAD

- 6.1 Yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae'r Gwasanaeth Morwrol wedi adnabod ac yn casglu data rheolaeth a rheoli perfformiad. Mae'r data sydd yn berthnasol i swyddogaethau rheoli traethau yn cynnwys:

	Data / Mesurydidon	2021/22	2022/23	2023/24
i	Nifer o Gychod Pŵer / Badau Dwr Personol wedi eu trwyddedu	1,680	2,434	2,509
ii	% Boddhad Cwsmer Traethau Gwynedd ('Boddhaol' 'Da' neu 'Da iawn')	-	-	75%
iii	Achosion Cymorth Cyntaf	180	197	85
iv	Nifer Plant Colledig	59	95	35
v	Nifer o ddamweiniau difrifol	4	2	3
vi	Nifer o ddamweiniau angheuol	2	0	0
vii	Nifer o ddamweiniau mae staff wedi delio ag	41	26	42

- 6.2 Yn ystod eleni, bu i'r Gwasanaeth Morwrol sefydlu trefniadau ar gyfer casglu adborth a sylwadau am y gwasanaeth rheoli traethau. Mae arwyddion 'QR' wedi eu gosod mewn lleoliadau ym mhob traeth lle gellir cyflwyno adborth am ansawdd y ddarpariaeth. Mae'r wybodaeth a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn gyntaf yn ddefnyddiol a bwriedir adeiladau ar y trefniadau hyn i'r dyfodol.
- 6.3 Roedd canran boddhad cwsmer ar gyfer 2023 yn cynnwys Da iawn (59%), Da (16%), Boddhaol (12%), Gwael (7%), Gwael iawn (5%) a Heb Ymateb (1%). Derbyniwyd sylwadau cadarnhaol am wardeiniaid traethau, am ddiogelwch y traethau ac yn benodol rheolaeth effeithiol o fadau pŵer, hygyrchedd, glendid ac ansawdd dŵr ymdrochi. O safbwynt sylwadau gan ddefnyddwyr nad oeddent yn fodlon nodwyd fod cŵn ar draethau yn broblemus, bod diffyg darpariaeth biniau sbwriel mewn rhai safleoedd a bod angen gwella ansawdd glendid a chyflwr rhai toiledau cyhoeddus.

7 PRIF GYFLEOEDD A MATERION I'R DYFODOL

- 7.1 Dros y blynyddoedd diwethaf, gwelwyd newidiadau mewn amgylchiadau (gan gynnwys COVID) a chynnydd mwn prysurdeb ar y traethau a'r arfordir ac mae'r gwasanaeth wedi ceisio ymateb yn gadarnhaol i'r newidiadau hyn. Mae uchelgais i geisio sicrhau gwelliannau parhaus er gwaethaf yr hinsawdd ariannol sy'n wynebu awdurdodau lleol ar hyn o bryd. Mae'r isod wedi eu hadnabod fel cyfleoedd neu faterion sydd angen sylw pellach yn ystod y cyfnod 2023 - 2028:

a) Prydles Blaendraeth y Goron

Mae rhan health o brydlesi blaendraeth ar draws y Sir bellach dod i ddiwedd eu cyfnod, ond yn parhau ar drefniant 'cario drosodd'. Ystyrir fod cyfle i adolygu a diweddarau'r cytundebau presennol ac ystyried cytundeb cyfansawdd sirol gyda Stad y Goron

b) Datblygu Ymgyrchoedd Diogelwch Traethau ymhellach

Mae camau pwysig wedi eu gwneud dros y ddwy flynedd ddiwethaf gan sefydlu rhaglen ymgyrch diogelwch traethau Gwynedd. Ystyrir fod cyfle i adeiladau ar hyn, gan ymestyn a datblygu'r ymgyrch dros y blynyddoedd nesaf.

c) Ystyried darpariaeth Achubwyr Bywyd mewn lleoliadau penodol

Nid yw'r Cyngor yn trefnu darpariaeth achubwyr bywyd ar hyn o bryd, a gobeithir y bydd cyfle i ystyried cyfleoedd i'r dyfodol yn arbennig ar gyfer lleoliadau megis Abermaw a Thywyn. Un model posib fyddai comisiynu'r RNLI i ddarparu gwasanaeth o'r fath drwy gytundeb. Fel arfer, bydd awdurdodau lleol sy'n comisiynu'r ddarpariaeth yn talu ffi am wneud hynny, allai fod rhwng £20k a £30k y traeth (yn dibynnu ar y cyfnod dan sylw, oriau, nifer o staff ac ati). Mae'r cysyniad o Dreth Twristiaeth wedi codi yn ddiweddar, ac efallai y byddai trefniant o'r fath yn fodd o adnabod cyllidebau ychwanegol er mwyn ymestyn darpariaeth bresennol. Yma yng Ngwynedd, mae Grwp Twristiaeth wedi ei sefydlu y ddiweddar er mwyn ystyried cyfleoedd a blaenoriaethau posibl ynghlwm a threth o'r fath.

d) Gwobrau Traeth Baneri Glas

Bellach, mae canllawiau gwobrau Baneri Glas yn nodi fod angen asesiad annibynnol er mwyn ystyried darpariaeth achubwyr bywyd, ac yn hyn o beth nad yw asesiadau risg y Cyngor mwyach yn gymwys.

Mae newidiadau diweddar i ganllawiau Gwobrau Baneri Glas wedi bod yn destun trafodaeth gyda awdurdodau lleol eraill Gogledd Orllewin Cymru. Amlygwyd pryderon fod gofynion cynyddol yn ddrud, yn feichus ac yn groes i drefniadau rheoli sefydledig, ac felly penderfynwyd na fydd Cyngor Gwynedd, Cyngor Ynys Môn na Chyngor Conwy yn cyflwyno ceisiadau eleni. Nid yw Cyngor Gwynedd wedi dathlu Gwobrau Baneri Glas yn ystod tair allan o'r bedair mlynedd ddiwethaf, ac er hynny, mae ein traethau wedi bod ymysg y prysuraf erioed. Yn unol â thueddiadau eraill o fewn yr economi ymweld, mae'n bosib y byddwn yn rhoi mwy o sylw i godi ymwybyddiaeth a hybu ymddygiad diogel a chyfrol o'r arfordir yn hytrach na gweithgaredd marchnata traddodiadol.

e) Is-ddeddfau Traethau Gwynedd

Fel y gwelir o ran 2.3 o'r adroddiad, mae rhan helaeth o Is-ddeddfau traethau Gwynedd yn dyddio o'r 1980au. Ystyrir byddai cyfle ar gyfer adolygu a diweddarau Is-ddeddfau perthnasol er mwyn sicrhau eu bod yn gyfredol ac yn addas i bwrpas ar gyfer rheoli gweithgareddau ar ein traethau. Rhagwelir y byddai hyn yn waith sylweddol ac y byddai angen adnodd pwrpasol ac ychwanegol ar gyfer ymgymryd â'r dasg. Rydym wedi gweld

cynnydd yn y dechnoleg newydd sydd yn cael eu defnyddio ar yr arfordir dros y blynyddoedd diwethaf, megis defnyddio dronau, hofranlongau ac 'hydroffoilio' ac ar hyn o bryd nid oes polisi corfforaethol mewn lle ran rheoli eu defnydd ar dir y Cyngor.

f) Mynediad a Chydraddoldeb

Bydd y Gwasaneth yn paratoi Aseiad Cydraddoldeb ar gyfer mynediad i draethau, gan ystyried cyfleoedd i wella ac ymestyn cyfleusterau. Ar gyfer tymor 2024 mae bwriad hefyd o ddarparu cadeiriau olwyn arbenigol mewn rhai traethau a'r gwaith paratoi yn digwydd ar hyn o bryd.

ff) Cynllun Economi Ymweld

Mae traethau Gwynedd yn denu miloedd o ddefnyddwyr ac ymwelwyr bob blwyddyn ac yn cyfrannu at weithgaredd economaidd lleol. Cafodd traethau eu hadnabod fel asedau mewn nifer o ardaloedd arfordirol fel rhan o waith Ardal Ni 2035, ac ystyrir fod cyfle i gyfrannu at Cynllun Economi Ymweld newydd Gwynedd. Rhagwelir y bydd cyfle i ymgorffori'r cyfleusterau traethau o fewn cynlluniau cyrchfannau lleol.

8 DIWEDDGLO AC ARGYMHELLIAD

- 8.1 Mae'r arfordir yn rhan bwysig o fywyd yng Ngwynedd, ac yn cynnig adnoddau pwysig ar gyfer defnydd hamdden, cefnogi'r economi leol, gwella llesiant trigolion Gwynedd ac sydd ac wedi cyfrannu ar hanes, diwylliant a hunaniaeth cymunedau arfordirol.
- 8.2 Mae arfordir Gwynedd yn ymestyn tua 300km ac yn cynnig adnoddau a chyfleusterau sydd yn denu miloedd o ddefnyddwyr ac ymwelwyr bob blwyddyn. Mae swyddogaethau 'rheoli traethau' hefyd yn gymhleth ac yn eang iawn, gyda nodweddion traethau unigol yn amrywio o leoliad i leoliad.
- 8.3 Mae Cyngor Gwynedd yn darparu swyddogaethau rheoli traethau drwy'r Gwasaneth Morwrol. Mae'r adroddiad yn amlinellu prif drefniadau'r Gwasanaeth, sydd wedi eu datblygu er mwyn cynnig mynediad cyhoeddus a diogel i draethau ac adnoddau arfordirol, ar gyfer trigolion lleol ac ymwelwyr a thrwy hynny hwyluso gweithgareddau i hybu'r economi leol a chyfrannu at lesiant ein cymunedau.
- 8.4 Argymhellir
- (i) Gwahoddir y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi i graffu'r trefniadau ar gyfer rheoli traethau yng Ngwynedd

ATODIADAU:

Atodiad 1 : Rheolau llestr / bad pŵer Gwynedd